

Имено, со идентификувањето на, досега малкупознатите антички основи на терминот „чјеловекострастије“ од српската реторска традиција, овој труд има свој значаен придонес во проширувањето на европската реторска терминологија.

Друга група на текстови во оваа книга обединети се околу еден, легитимно антички, облик на книжевен израз, за кој авторот открива релевантни следбеници и во српската книжевна пракса. Станува збор за епистографијата чие споредбено разгледување во низата текстови кои следат го најавува трудот со наслов *Античка и српска епистографија* (113-120).

За некои прашања од теоријата на поетичките видови (жанрови) се расправа во *Афјониј и морфологијата на философската и на научната расправа во српската книжевност од 18 и 19 век* (177-182), во *Митот и говорничката пракса во доцната антика* (183-191) и во *Библискиот текст како testimonium veterum* (192-200).

Во оваа книга едно тематско јадро се формира околу стилистиката. Меѓу неколкуте трудови посветени на прашања од оваа област е и расправата која за првпат се публикува токму во ова издание; станува збор за трудот *Групи од фигури-во низи и њоединечно-контрастичниот исјражувања на Лука Зима* (207-215).

Овој избор на текстови завршува со критички осврти на две скорешни изданија од други автори, чија содржина е само повод и инспирација за самостојно промислување на авторот Војислав Јелиќ на некои реторски и поетолошки елементи.

Иако претходно објавени, со исклучок на неколку, овие трудови вака распоредени спонтано и природно градат единствена целина која на читателот му открива релевантни податоци од античката и од српската реторика, методолошки го мотивира и за истражувачка работа го инспирира.

Весна Томовска-Миџровска
Филозофски факултет
Скопје

INGRID HOHENWALLNER, *Antikerezeption in den Gedichten Bertolt Brechts*. "Bibliopolis", Möhnesee 2004; стр. X, 308.

„Иако името Бертолт Брехт обично се поврзува со термини од типот *ејски шеајтар* и *дијалектика* или, пак, е заштитен знак на велики драми, како што се *Мајка Храбросиј*, или *Галилео Галилеј*, авторката се обидува кон ова да додаде некои особености на делото на Брехт, особено на неговите песни...“, вака на кориците издавачот ја претставува книгата *Рецепцијата на антиката во њесније на Бертолт Брехт* од Ингрид Хоенвалнер најавувајќи откривање на една, за многумина не многу позната, димензија на делото на овој славен автор.

Античкото наследство во делото на Брехт, прашање кое и претходно го привлекувало истражувачкото внимание на класичните

филолози (Г. Петерсман, М. Лаусберг), во трудот на И. Хоенвалнер се отвара како тема доволно обемна и распрсната за да наметне нејзино ограничување на еден вид творештво. Авторката се определува за рецепцијата на антиката во песните на Брехт, а нивната обработка ја организира според хронолошкиот редослед на нивното настанување. Покрај кусиот воведен дел со наслов *Основни размисли* (1-10), *Додаткоци: Улогата на сонговиите во драмиите на Брехт* (249-257) и *Заклучоци* (259-265), *Обработката на поединечни песни* (11-247) е основната содржина на овој труд. Песните во кои може да се идентификува каков и да е облик на грчко-римско наследство, а кои, според изборот на авторот на оваа студија, ги има 160 на број, распределени се во три дела според нивното настанување во трите периоди од животот на Брехт определени според нивниот различен географски, културен и идејно-политички контекст. Во првиот дел (17-100) со наслов *Младиот Брехт (1913-1933)* опфатени се 44 песни од периодот на животот на поетот кој го поминал во Аугсбург (1913-20), Минхен (1920) и Берлин (1920-24). Вториот дел (101-204) им е отспен на 88 песни создадени во *Периодот на емиграција (1933-1948)*, а кој географски е дефиниран со Данска, Шведска, Финска, Америка и Швајцарија. Во третиот дел (205-248) обработени се 24 песни од последните години на животот на Брехт поминати во Источен Берлин (1949-56).

Рецепцијата на антиката во песните на Брехт, како што покажува низ педантната анализа авторот на оваа книга, може да се открие низ бројни облици, од формално-стилистички до содржински. Според дефиницијата на Зејденштикер (6, n17) рецепцијата на антиката ве термин со кој се означува пред се креативно присвојување на античката материја и на секој нејзин вид; а тоа значи дека на еднакво рамниште со преземањето на митолошката и на литературната граѓа и на нивните облици и со употребата на литературните изразни форми и средства и со нивното натамошно развивање, стои и обработката на општествените и на историските, на духовните и на културноповесните настани и податоци, на развојните степени и на проблемите.

Основната аналитичка постапка на И. Хоенвалнер при обработката на насловната тема, е во лириката на Бертолд Брехт да ги препознае формално-стилистичките особености на античката граѓа и да ги оддели од содржинските позајмици од грчко-римската традиција, или поконкретно, од една страна да ја определи употребата на античките метрички схеми и адаптацијата на античките лирски облици во поезијата на Брехт, а од друга, да го дефинира неговиот однос кон наследениот мит, литература и историја.

Обемната студија на И. Хоенвалнер, во која прецизно и темелно се обработени бројни песни од поетското творештво на Бертолд Брехт со најразновидни референци на грчко-римската антика, открива една сосем поинаква поетичка содржина на големиот драмски поет, но, истовремено бележи бројни парадигми на рецепцијата на антиката во современата европска литература.

Покрај бројните фотографии и цртежи, кои го придружуваат текстот како илустрација на одредени моменти од животот на Брехт, ова издание е опремено со сите неопходни додатоци на еден релевантен научен труд, упатени директно кон читателот како израз на

почит кон идниот соработник-реципиент. Значи, изданието содржи: Хронолошка табела за Бертод Брехт (267-269), Литература (271-289) и четири индекси: 1. делата на Брехт (291-295), 2. цитирани фрагменти од текстови на антички автори (296-300), 3. имиња и ликови (301-306) и 4. места и земји (307-308).

Весна Томовска-Миџровска
Филозофски факултет
Скопје

J.-M. RENAUD: *Le mythe d'Orion. Sa signification, sa place parmi les autres mythes grecs et son apport à la connaissance de la mentalité antique*, (Préface de Paul Wathelet) C.I.P.L. Liège 2004, pp. 454 (+ 25 corrigenda; indices), 8°.

Ова исклучително дело, всушност е докторската теза на авторот Жан Мишел Рено, предложена од неговиот ментор, професорот Пол Вагле. Во *Предговорот* (VII–VIII), напишан од самиот ментор, се образложени причините кои го навеле П. Вагле да му го предложи митот за Орион како тема за истражување на авторот на делото, многуте проблеми сврзани за овој мит, секако следејќи го интересот на кандидатот кој претходно има објавено повеќе трудови за митолошки теми, особено за митот за Мелеагар (в. *Bibliographie*, 419).

Во *Уводот* (1–3) авторот накусо ги изложува ставовите на J. Фонтенроуз во неговото делото *Orion: The Myth of the Hunter and the Huntress* (1981) и методологијата која е користена во него, во дело кое претходно е истражуван овој мит, истакнувајќи дека тие во голема мера се разликуваат од неговите заклучоци. Поради комплексноста на митолошката граѓа, авторот ја истакнува потребата од една поширока методологија за проучување на митот за Орион.

Првата глава е насловена како „Митот и мојот метод на анализа“ (5–33). Во првиот дел „1.1. Мит“, авторот ги изнесува сите досегашни теории за митот, неговото потекло, неговата улога во античкото општество и во верувањата на луѓето, разликите помеѓу митот, приказните и легендите, особено се задржува на неговиот развој, прифаќајќи ги погледите на еден од најголемите светски авторитети за хеленската религија и митологија В. Буркерт (1979), на т.н. *структуралисти*. Во вториот дел „1.2. Методот на анализа“, авторот ја образложува својата методологија на работа: критичко истражување на изворите и на повеќето верзии за митот на Орион, анализа на коментарите на секоја епизода поединечно, метриката на поетските извори, митската географија, етимологијата на имињата на личностите во митот, нивното појавување во средината која ги опкружува, делувањата на хероите, улогата на боговите и критичко истражување на верзиите, противречностите и повторувањата.

Во *втората глава* „Изворите за митот и неговата содржина“ (35–148), авторот ни ги предава, со критички осврт, сите извори за митот за Орион, класифицирани како: „Литературни извори до крајот на класичниот период“ (38–65), „Литературни извори во посткласичниот период“ (66–118), „Литературни извори вон грчко-римскиот свет“ (118–123) и „Ликовни сведоштва“ (124–127). Литературните извори, од своја страна се класифицирани според својот род: епска поезија, лирика, трагедија, философија, научна